

ARION STUDY VISIT
Enrichment Programmes for Gifted Children
Salzburg, Austria. 6-10 marca 2006

Uczestnikiem wizyty była Pani wicedyrektor Urszula Rau

**Sprawozdanie z Wizyty Studyjnej Programu Sokrates Arion w Salzburgu.
Termin 06 - 10 marca 2006r.**

Temat: Wspieranie uzdolnionej i utalentowanej młodzieży w szkołach Salzburga.

Wizyta studyjna była przygotowana i prowadzona przez pracowników Instytutu Pedagogicznego w Salzburgu.

Uczestnikami wizyty byli wizytatorzy i dyrektorzy szkół z Irlandii, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Niemiec, Austrii i Polski.

Poniedziałek 06.03.2006r.

W pierwszym dniu seminarium organizatorzy i uczestnicy przedstawili modele systemów oświaty w różnych krajach, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości, jakie stwarza się w każdym z krajów młodzieży uzdolnionej. Z prezentacji wysunięto następujące wnioski:

Opieka nad szczególnie uzdolnionymi dziećmi, to temat aktualny w wielu krajach.

Różnie diagnozuje się uzdolnienia. Niektóre instytucje kierują się głównie testem IQ, którego wyniki decydują o tym, czy dziecko jest uznane za szczególnie uzdolnione i ma możliwość korzystania z różnych programów wspierających jego rozwój.

W Austrii są brane pod uwagę jeszcze trzy inne modele- Renzuli, Monks i Gardner.

Oparte są na teorii, że na uzdolnienia wpływ mają: motywacja, inteligencja, kreatywność.

W wielu szkołach talentów szuka się w takich dziedzinach jak muzyka, sztuka, sport a także zdolności do nauki języków obcych.

Szacuje się, że liczba utalentowanych dzieci sięga 5-10% wszystkich uczniów. Dzieci te diagnozowane są przez nauczycieli, rodziców oraz psychologów.

Dzieci i młodzież rozwijają swoje talenty w różnych formach:

Uczęszczają do szkół o specjalnych programach nauczania, starsze biorą udział w różnych kursach (letnie kursy na uniwersytetach, kursy sobotnio-niedzielne), uczestniczą w różnych programach wspierających. Istnieją również specjalne szkoły dla młodzieży szczególnie uzdolnionej. Należy położyć nacisk na doskonalenie nauczycieli, aby w większym stopniu wspierali uzdolnioną młodzież. Występuje też ciągła potrzeba naukowych badań dotyczących wczesnego diagnozowania dzieci już w wieku przedszkolnym

Wtorek 1.03.2006r

Bundesoberstufenrealgymnasium und Sport-Real-Gymnasium Salzburg.

Wizyta w gimnazjum dla młodzieży utalentowanej sportowo lub muzycznie oraz w przedmiotach matematyczno- przyrodniczych.

Podstawą przyjęcia do szkoły są dotychczasowe osiągnięcia młodzieży. Wśród uczniów jest wielu sportowców liczących się na arenie międzynarodowej, którzy biorą udział w olimpiadach i różnego rodzaju zawodach. Również część nauczycieli wywodzi się z ścisłej kadry międzynarodowej. Są autorytetem i stanowią dla młodzieży wzór do naśladowania. Dało się odczuć, że młodzież jest mocno motywowana, bardzo zaangażowana w naukę i trening. Zajęcia w szkole są tak ułożone, by każdy uczeń mógł rano i po południu odbywać trening specjalistyczny w swoim klubie. Szkoła zapewnia głównie zajęcia ogólnorozwojowe, naukę przygotowującą do matury. Szczególny nacisk kładzie się na naukę języków obcych i szeroko rozumiane wychowanie. Jest to ważne, ponieważ uczniowie i absolwenci reprezentują często kraj na arenie międzynarodowej, mają częsty kontakt z mediami i bardzo szerokie kontakty interpersonalne.

Szkoła jest jedynym gimnazjum sportowym w Salzburgu. W Austrii jest jeszcze 12 szkół o podobnej koncepcji kształcenia.

Europa Bundesgimnazjum Salzburg-Nonntal.

W szkole tej kładzie się duży nacisk na wspieranie dzieci ze zdolnościami językowymi. Uczniowie mają możliwość uczenia się języków: angielskiego, francuskiego, włoskiego, hiszpańskiego lub łaciny. Stosuje się innowacyjne metody nauczania, między innymi dwujęzyczne moduły nauczania niektórych przedmiotów, co ma również odzwierciedlenie na egzaminie maturalnym. Brałiśmy udział w dwujęzycznej lekcji historii oraz biologii. Uczniowie byli wysoko zmotywowani i kompetentni językowo. Przeprowadzono również prezentację na temat programu pomocowego tzw. KURSÓW PLUS. Stanowią one szeroką paletę różnorodnych kursów ekonomicznych, informatycznych, językowych i innych z możliwością uzyskania odpowiednich certyfikatów. Kursy te odbywają się w systemie międzyszkolnym.

Özbf Österreichisches Zentrum für Begabtenförderung und Begabtenforschung

Jest to instytucja prowadzona jako stowarzyszenie ministerstwa federalnego i kraju związkowego Salzburg. Pole jej działania to z jednej strony organizacja sieci różnych instytucji wspierających w Austrii zdolną młodzież a z drugiej przeprowadzającej diagnozę i badania tejże młodzieży, doksztalcanie nauczycieli, poradnictwo dla dorosłych jak również badania naukowe w tej dziedzinie. Do diagnozy stosuje się szeroką paletę testów przy czym za najistotniejszy uważa się IQ.

Dla młodzieży szczególnie uzdolnionej opracowano różne programy. Na przykład uczniowie już przed maturą mogą studiować na uniwersytetach. Po zdaniu matury zalicza im się lata studiów. Inne programy pozwalają utalentowanej młodzieży z mniejszych szkół i miast kształcić się w grupie samych uzdolnionych uczniów. Przeprowadza się badania na temat jak zmiana środowiska wpływa na rozwój osobowy i naukowy jednostki.

Środa 8.03.2006.

Grundschule VS Lehen2, Salzburg

Szkoła podstawowa w której uczą się dzieci ze specjalnymi potrzebami wychowawczymi, dzieci z językiem ojczystym innym niż niemiecki (160 spośród 260), dzieci różnego wyznania czy pochodzenia społecznego. Dzieci uczą się różnymi metodami, również z zastosowaniem komputerów. Duży nacisk kładzie się na zajęcia wychowawcze, adaptacyjne, lekcje muzyki, poprawną wymowę. W zajęciach czasami bierze udział dwóch nauczycieli. Jeden z nich zajmuje się indywidualnie uczniami, pomaga im zrozumieć trudniejsze treści lekcji. W Austrii istnieją podstawy prawne koncepcji wspierania nauczania w szkołach podstawowych. Na przykład edukacja dzieci imigrantów jest wspierana przez nauczycieli specjalistów w dziedzinie nauczania języka niemieckiego jako języka obcego oraz psychologów.

Musisches Gymnasium Salzburg

Szkoła ta jest szczególnie interesująca ze względu na kryteria naboru uczniów. O przyjęciu decyduje trój etapowy egzamin wstępny sprawdzający kreatywność kandydatów w takich dziedzinach jak: muzyka, ruch, sztuka, język niemiecki. W szkole uczy się więcej dziewcząt niż chłopców. Ideą przewodnią szkoły jest wspieranie kształcenia muzycznego. Szkoła posiada chór, orkiestrę, zespoły instrumentalne, grupy taneczne. Uczniowie występują publicznie. Mieliśmy okazję podziwiać szkolny chór w czasie jednego z występów.

Czwartek 9.03.2006r

Bundeshandelsakademie/ Bundeshandelsschule Hallein.

Miejscowość Hallein ma korzenie celtyckie, była znana z kopalni soli, które przyniosły tym ziemiom dobrobyt. Mieliśmy okazję poznać szkołę handlową. Jednym z najciekawszych aspektów tej szkoły jest koncepcja sponsoringu, która w innych krajach europejskich w tej formie nie jest znana czy możliwa. Punkt wyjścia stanowi pomysł Rządu Krajowego Salzburga. Szkoła w Hallein w myśl tego przykładu szukała w najbliższej okolicy własnych sponsorów, którzy z jednej strony zapewniają szkole kontakt z przedsiębiorstwami a z drugiej strony środki pieniężne na specjalne projekty szkolne. Szkoła jest bardzo dobrze wyposażona. Uczniowie pracują samodzielnie z różnymi programami komputerowymi. Nauczyciel koordynuje tylko proces kształcenia. W przyszłości planuje się utworzenie klas pracujących z laptopami. Młodzież bardzo chętnie uczestniczy w zajęciach praktycznych, które symulują prawdziwą pracę w poszczególnych działach zakładu pracy.

Inną formą ciekawych zajęć jest tzw. nauka kooperatywna (COOL) Uczniowie uczą się pod opieką dyżurnego nauczyciela treści i przedmiotów przez siebie wybranych w danym dniu. Nauka odbywa się w specjalnie wyposażonych w różne pomoce naukowe pomieszczeniach. W ten sposób aktywizuje się uczniów do podejmowania i wykonywania samodzielnych zadań oraz współpracy z innymi uczniami i nauczycielem.

Dyskutowano również nad problemem, jakim jest fakt, że w austriackich szkołach jest coraz więcej młodzieży, której językiem ojczystym nie jest język niemiecki. Rozważa się możliwość zatrudnienia nauczycieli uczących młodzież w ich języku ojczystym. Na razie jednak nie jest to jednak praktykowane.

Höhere Lehranstalt für Mode und Bekleidungstechnik, Hellein

Prywatna szkoła mody i krawiectwa w Hellein ma długą tradycję, została założona 300 lat temu przez zakonnice tutejszego klasztoru. Czesne w szkole wynosi 840 EURO rocznie. Nauka 5-letnia kończy się maturą i dyplomem zawodowym. Nauka 4-letnia tylko dyplomem zawodowym. W szkole naucza się nie tylko krawiectwa, lecz również elementów handlu i strategii marketingowej. Co dwa lata organizuje się tutaj imprezę środowiskową – wielki pokaz mody dla rodziców i zaproszonych gości. Wszystkie uczennice i uczniowie prezentują swoje prace. Są modelami. Bardzo starannie przygotowuje się choreografię widowiska. Do szkoły tej uczęszczają uczennice z Austrii i Niemiec. Niewiele z nich w przyszłości wykonuje swój zawód. Po zdaniu matury kształcą się dalej na różnych wyższych uczelniach. Nieliczne robią karierę w dziedzinie mody. Jednak wszystkie, z którymi rozmawialiśmy są zadowolone ze swojego wyboru. Chwalą atmosferę panującą w szkole i możliwość zdobycia odpowiednich umiejętności.

Piątek 10.03.2006r

Volksschule Salzburg-Abfalter, Schwerpunkt Bilingualer Unterricht

Szkoła podstawowa jest przewidziana dla uczniów z rejonu. Punktem ciężkości tej szkoły jest nauka języka obcego. Prowadzi się tutaj kilka klas dwujęzycznych (bilinguale). Dzieci do tych klas są zgłaszane przez rodziców lub namawiane przez nauczycieli, którzy stwierdzili u nich specjalne uzdolnienia językowe. Często pierwsze nauki języka pobierali już w przedszkolu, bądź pochodzą z rodzin o języku ojczystym – angielskim.

Doskonałe umiejętności nabyte w tej szkole pozwalają im na dalszą edukację w renomowanych szkołach, na przykład w gimnazjum europejskim. Szczególne wrażenie zrobiły na nas klasy bilingualne, gdzie dzieci od pierwszej klasy mają 3 godziny w tygodniu w języku angielskim (muzykę, plastykę i prace ręczne). Lekcje te prowadzone przez wspaniałą nauczycielkę z Anglii. W pozostałych klasach, zgodnie z ramowym planem godzin w szkołach podstawowych w Austrii wprowadza się jedną godzinę języka angielskiego w tygodniu. Godzina ta w tej szkole podzielona jest na 10-15 minutowe części i realizowana na różnych przedmiotach.

Wszyscy nauczyciele mają uprawnienia do nauki języka angielskiego.

Szkoła realizuje również inne projekty, na przykład projekt „pieszo do szkoły” lub projekt „Świeże powietrze w pomieszczeniach klasowych”.

Klasa pierwsza i druga zaprezentowały nam krótkie przedstawienia natomiast klasa IV skecze w języku angielskim. Byliśmy zachwyceni umiejętnościami językowymi uczniów tych klas.

Wizyta studyjna w Salzburgu, bardzo dobrze przygotowana przez gospodarzy skłoniła nas do wielu refleksji i dyskusji na temat możliwości rozwijania talentów uzdolnionych dzieci i młodzieży. W Austrii ceni się utalentowanych uczniów i robi się wszystko co możliwe aby zapewnić im warunki do rozwoju. Pracują nad tym instytuty naukowe i inne jednostki oświatowe. Rodzice są motywowani do wysyłania dzieci do elitarnych szkół.

W naszym kraju dzieci szczególnie uzdolnione mają również szanse rozwoju. Funduje się im różne stypendia, młodzież znająca języki może wyjeżdżać na

studia lub praktyki w ramach programów unijnych. Niestety dotyczy to wciąż niewielkiej liczby uczniów. Dlatego należy promować wszelkie indywidualne metody pracy z uczniami zdolnymi, opracowywać programy i plany rozwoju, otoczyć tę grupę dzieci i młodzieży opieką pedagogów i psychologów oraz pozwolić na ich indywidualny rozwój.

Urszula Rau